

RAVISKEEM: gemtsitabiin + (nab-)paklitakseel**Infoleht keemiaravi patsiendile**

Kasvajavastased ravimid mõjutavad rakkude paljunemist ja jagunemist kudedes ning on suunatud vähirakkude hävitamisele. Ravimid mõjutavad ka normaalkudesid ja –rakke, tekitades erinevaid kõrvaltoimeid. Kõrvaltoimed ja nende intensiivsus on inimestel erinevad, vaevused enamasti kaovad. Lisaks vähivastastele ravimitele saate ka iiveldusvastast ravi. Ravi süvendab väsimuse ja jõuetuse tunnet ning võib tekitada libiido langust.

Enne ravi alustamist tuleb Teil anda vereproov, mille alusel saab raviarst hinnata, kas Teie seisund võimaldab kasvajavastaseid ravimeid manustada.

Kasvajavastased ravimid valmistatakse igale patsiendile individuaalselt haigla apteegis ning tuleb arvestada valmistamiseks kuluva ajaga.

Soovitused:

- jätkake ravi ajal võimalikult tavapäraselt elustiili;
- kerge füüsiline aktiivsus vähendab väsimustunnet;
- rääkige enesetunde muutustest õele või arstile;
- jooge rohkesti vedelikku vähemalt paaril päeval pärast ravi;
- vältige alkoholi ja ärge tarvitage vitamiinpreparaate päev enne ravi ja ravi ajal;
- teavitage arsti kõikidest ravimitest, toidulisanditest ning taimsetest preparaatidest, mida hetkel kasutate;
- retseptivajadusest teavitage arsti kohe vastuvõtule tulles.

Ravi läbiviimine

Enne kasvajavastaste ravimite manustamist võidakse manustada ka kõrvaltoimeid (iiveldus, allergilised reaktsioonid) vähendavaid ravimeid (ajaline kestvus ~ 15–30 min).

Teile määratud raviskeemis on kaks ravimit:

TOIMEAINE NIMETUS
Gemtsitabiin
Paklitakseel

Koostanud keemiaravi keskuse onkoloog Kersti Oselin ja proviisor Keit Ilau (2020).

Võimalikud kõrvaltoimed	Soovitus kõrvaltoimete leevendamiseks/ selgitus
Infektsioon, palavik – põhjuseks sageli neutrofiilide (teatud valgeverelibled) vähesus ehk neutropeenia	Kui tekib palavik üle 38 °C , võtke kohe ühendust raviarstiga või pöörduge EMOsse. Kui palavik jääb alla 38 °C , kuid püsib üle kahe päeva, võtke ühendust raviarstiga või pöörduge EMOsse.
Allergiline reaktsioon	Ravimi manustamise ajal või vahetult selle järgselt võib esineda allergilisi reaktsioone. Kui tunnete ravimi manustamise ajal tugevat valu või kehva enesetunnet, kui Teil tekib õhupuudus, pigistustunne rinnus, nahalööve, süstekoha punetus, palavik, külmavärinad või muu tunnus andke sellest koheselt märku.
Põletikuline ja/ või haavandunud limaskest	Puhastage hambaid ja igemeid õrnalt pehme hambaharjaga; kasutage süljeeritust soodustavaid suuhooldusvahendeid; määrige suu limaskesta astelpajuõliga; kasutage suuloputuslahust (NB! Alkoholi- ja kloorheksidiinivaba); vältige happelisi jooke ning vürtsikaid ja soolaseid toite; jooge palju vedelikku.
Iiveldus, oksendamine	Võtke üks tablett Cerucali 10mg (metoklopramiid) kuni kolm korda päevas; tugeva iivelduse puhul üks tablett Kytril 1mg (granisetron) kuni kaks korda päevas.
Kõhulahtisus	Jooge rohkelt vedelikku; kõhulahtisuse korral võtke 1–2 Loperamidi 2mg tabletti kuni neli korda päevas; raske kõhulahtisuse korral (üle viie korra päevas) võtke kohe ühendust raviarstiga või pöörduge EMOsse.
Juuste väljalangemine ehk allopeetsia	Algab tavaliselt 2–3 nädalat pärast ravi alustamist ning on enamasti pöörduv. Katke päikese käes olles pead, et vältida nahapõletust. Kui soovite endale parukat, siis pöörduge raviarsti või õde-nõustaja poole, kellelt saate täpsustavat teavet ning tõendi soodustingimustel paruka ostmiseks.
Gripisümptomite sarnane luu-, liigese- ja lihasvalu	Vajadusel võtke 1–2 tabletti paratsetamooli 500mg või ibuprofeeni 400mg. Tugeva valu puhul korrake annuseid.
Tundlikkushäire sõrmedel-kätel ja varvastel-jalgadel ehk neuropaatia	Sõrmeotsad ja varbad muutuvad tuimaks, tekib sipelgajooksu tunne (nagu torgitaks nõelaga); raskematel juhtudel võib tekkida soki-kinda kujuliselt tundlikkushäire, mis võib levida sõrmedelt ja varvastelt labakätele ja –jalgadele ning küünarvartele-säärtele. Neuropaatia võib häirida igapäevaste tööde tegemist (nt nõövide avamine-sulgumine, luku avamine) ning põhjustada komistamist. Teavitage sellest kindlasti raviarsti.